

15. januar 2022

SOS Racisme
Nørre Allé 7
2200 København N.
sos@sosracisme.dk
www.sosracisme.dk

Vedrørende: Konklusioner og anbefalinger fra FN's Komite mod racediskrimination, CERD, samt brug af betegnelser som "ikke-vestlige", "MENAP-Tyrkiet" og "MENAPT-lande" til diskrimination, - samt som bilag: E-bogen: Med rødder i udlandet.

Til medlemmerne af Beskæftigelsesudvalget!

Om strukturel diskrimination og om CERD's eksamination af Danmark og kritik af opdeling i "ikke-vestlige" og andre.

Når vi henvender os til Beskæftigelsesudvalget i denne sag, er det bl.a. pga. et varslet lovforslag om tvungen arbejdspligt på 37 timer for "ikke-vestlige kvinder med et integrationsbehov" jf. statsministerens nytårstale.

Desuden er der på beskæftigelsesområdet fortsat et problem med strukturel diskrimination for dagpengemodtagere i forbindelse med, at en persons herkomst bruges i et værktøj om jobprofilafklaring, og personer af "ikke-vestlig herkomst" alene af den grund kan blive sat i en gruppe med stor risiko for langtidsledighed. Samtidig ved vi, at lave forventninger fra jobcentrets side, ligesom lave forventninger til et jobcenter fra en jobsøgendes side ikke er til nogen nytte. Vi henviser til Institut for Menneskerettigheders klage til Ligebehandlingsnævnet¹.

Endelig spildes en del af tiden i jobsamtaler med at forsøge på at presse "ikke-vestlige" - bl.a. flygtninge, der lige har fået asyl, til at repatriere. Nogle flygtninge med PTSD kan blive så re-traumatiserede af denne behandling, at de ikke orker at komme til de aftalte jobsamtaler og mister ydelser - og endnu værre: de kan blive mere syge af det. Det kan dels føles, som at Danmark ikke tror på at de er flygtninge, og at Danmark helst ser de rejser væk hurtigst muligt. Desuden som at det, de kommer med, ikke bliver regnet for noget!

Kommunerne er påtvunget disse regler af staten gennem lovgivningen, pålagt at notere det, så at Udlændingeministeriet kan se at kommunerne bidrager til at få udlændinge af "ikke-vestlig herkomst" uden job til at rejse ud, og belønne dem for hver den, de får sendt hjem med en "frivillig" repatrieringsydelse, selv om det sker under pres. SOS Racisme har advaret mod det, de gange repatrieringslovgivningen har været i høring.

¹https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/klage_til_ligebehandlingsnaevnet.pdf

Fra undersøgelser ved vi, at der finder diskrimination sted ved stillingsansøgninger fra mænd med med navne fra Mellemøsten og fra kvinder, der bar hovedtørklæde. Desuden ved tildeling af lærepladser, hvilket sammen med en hård tone på visse arbejdspladser nok er med til at få med rødder i udlandet er tiltrukket af håndværksuddannelser. Burkaloven har samtidig gjort det umuligt for de få niqab-bærende kvinder at arbejde eller uddanne sig uden for hjemmet. Alt i alt gør diskrimination det svært for mange med rødder i udlandet at få job - også når de har høje karakterer fra uddannelser gennemført i Danmark.

Da der derimod blev rift om arbejdskraft lige pludselig under Covid-19-pandemien, kom personer med rødder i udlandet i stort omfang har arbejdet med Coronarelateret arbejde: som podere, som vaccinatører, som vagter og med rengøring disse steder, som smitteopsporere, som laboranter, farmaceuter, sygeplejersker, læger og SOSU-assistenten på sygehuse, plejehjem og i den kommunale ældrepleje. Det viser jo en stor vilje til at arbejde og bidrage, når chancen er der.

37-timers arbejdspligt i Regeringens integrationshandlingsplan.

Regeringens Integrationshandlingsplan² fra december 2022 indeholder et udspil om 37-timers arbejdspligt, pkt. 3.1. Statsministeren har været inde på det tidlige, bl. a. i sin nytårstale; den handlede dog ikke om, at kvinder fra "ikke-vestlige lande" skulle samle affald op på strandene for at "lære dansk og blive integreret på det danske arbejdsmarked", - nu skulle de bidrage til ældreplejen ved at smøre madder. Det skulle tilsammen med evt. sprogundervisning udgøre en 37 timers arbejdsuge, og der skulle være **arbejdspligt**. For os lyder ordet arbejdspligt som kunne være et led i den straf, fx samfundstjeneste, især når det anvendes diskriminerende.

"Målgruppen for en 37-timers arbejdspligt skal i første omgang være alle modtagere af selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse (SHO-ydelse) samt uddannelses- og kontanthjælpsmodtagere, der har været i kontanthjælpssystemet i tre ud af fire år, og som ikke har bestået minimum Prøve i Dansk 2 eller gennemført 6. klasse. Det svarer til en målgruppe på ca. 18.000 personer" (Integrationshandlingsplanen).

På den måde vil målgruppen således kun - eller i alt fald næsten kun - omfatte såkaldt "ikke-vestlige": flygtninge og familiesammenførte til flygtninge i Danmark, samt danskere med rødder i udlandet, der modtager uddannelseshjælp eller kontanthjælp - fx pga. sygdom. Personer af dansk herkomst i mange generationer, og som har levet i udlandet en årrække, har typisk gennemført grundskolen i Danmark. Så selv om ordet ikke er nævnt her, er forslaget indirekte diskriminerende over for flygtninge og deres familiesammenførte, som burde have været behandlet på lige fod med resten af den danske befolkning efter Flygtningekonventionen.

En anden måde at gøre det på

Da der især er tale om stillinger inden for sundheds- og plejesektoren på ældreområdet, som overvejende drives af det offentlige, vil SOS Racisme foreslå, **at man i stedet for at indføre nye diskriminerende tiltag, opretter deltidstillinger på almindelige lønvilkår**, og med et almindeligt arbejdsindhold, som kan forenes med **sprogundervisning på kontanthjælp eller anden ydelse - og ikke nødvendigvis være på 37 timer tilsammen.**

² <https://www.ft.dk/samling/20211/almdel/UUI/bilag/35/2507095.pdf>

Evt. forudgået af en kort praktikperiode på fortsat ydelse - fx 1 måned - til oplæring og for at se om person og job passer sammen. Og at forløb kan strikkes sammen både til de grupper, der ønsker både at arbejde og lære mere dansk, og til dem, der blot er interesseret i deltidsstillinger eller fuldtidsstillinger med løn - uden ydelser.

Tidligere erfaringer fra revalidering viser at en mindre økonomisk gevinst kan være med til at motivere og fastholde en person under revalideringen, som - hvis den skal lykkes, bør følges op af ansættelse hurtigst muligt efter. Vi kunne desuden ønske os, at jobcentre kunne bruge mindre tid på kontrol og repatriering - og mere på kontakter til potentielle arbejdsgivere for at få folk i job, samt støtte til de nyansatte.

Når vi nævner deltidsstillinger, er det også fordi, det nok ikke for alle nytilkomne flygtninge - eller for alle mennesker på kontanthjælp - er det ideelle med et fuldtidsjob. Folk skal måske også tage hensyn til sygdom hos sig selv eller i familien, og til børnenes trivsel og udvikling, hos mange vil der mangle bedsteforældre at trække på til børnepasning.

Danmark blev nyligt eksamineret af CERD. SOS Racisme og ni andre organisationer* har indgivet en parallelrapport³ om racisme og diskrimination i Danmark med opfølgning⁴. Vi har desuden vedhæftet CERD's konklusioner og anbefalinger på dansk, samt et uddrag af anbefalingerne som bilag i mailen.

CERD påpegede under eksaminationen og i sine konklusioner og anbefalinger, at inddelingen af den danske befolkning i: af dansk eller vestlig herkomst og af ikke-vestlig herkomst - og brugen af denne inddeling til forskelsbehandling af mennesker overtrådte Racediskriminationskonventionen, og tillige var ufornuftig og unødvendig, hvor den blev anvendt i "parallelsamfundslvgivningen".

Med rødder i udlandet - vedhæftet e-bog

SOS Racisme og CPHFacilitation udgav 20. december 2021 en undervisningsbog med en mængde statistiske oplysninger ved kørsler fra Danmarks Statistik om danskere med rødder i ti såkaldt "ikke-vestlige lande". Den er vedhæftet som e-bog i kompakt form i mailen til udvalget. Den kan findes i sine fulde bytes på SOS Racismes hjemmeside: sosracisme.dk/materialer/rapporter, og under sosracisme.dk/blog⁵ ligger den som både pdf-fil og som bladrefil. Bogen må downloades, kopieres og citeres. Der er udvalgt de ti såkaldt "ikke-vestlige lande", som flest af de såkaldt "ikke-

*SOS Racisme Danmark - Center for Muslimers Rettigheder i Danmark (CEDA) - Demos - Almen Modstand - Refugees Welcome - Kvinder i Dialog - Muslimske Ungdom i Danmark - Retspolitisk Forening - Global Aktion - ENAR Denmark (European Network Against Racism)

NB: nogle links virker langsomt - og bedst i browseren!

³ (engelsk) https://drive.google.com/file/d/1mPG9swAaNOJKNYy6eSkaNs90Sic_2KZ6/view
(dansk) <https://demos.dk/wp-content/uploads/2020/11/ALTERNATIV-CERD-RAPPORT-OM-DANMARK-2020-10.11-dansk-oversaettelse-m.-forside-2-4.pdf>

⁴ (engelsk): <https://drive.google.com/file/d/1aH8PpcMcfPtaTdn-v0hz3dU5NsQmpC6/view>

⁵ <https://sosracisme.dk/blog/med-roedder-i-udlandet-undervisningsbog-til-ungdomsuddannelserne-og-grundskolen/>

vestlige" danskere har rødder i, hvad enten de er født i Danmark eller indvandret hertil. Ni af de ti lande hører under udlændingeministerens såkaldte "MENAPT-lande" efter hans nye inddeling. Vi vil gerne sige fra over for denne underopdeling i MENAPT-lande, hvor flertallet af befolkningen er muslimer, overvejende i Nordafrika, Mellemøsten og Centralasien, men også Tyrkiet - versus ikke-MENAPT-lande, som p.t. omfatter: "ikke-vestlige lande", "vestlige lande" og "Danmark". For denne inddeling er ligeledes diskriminerende, ufornuftig og unødvendig. I stedet for er der i bogen anvendt begrebet: "danskere med rødder i udlandet".

I analyserne i bogen ser man både ligheder og forskelle for danskere med rødder i de ti forskellige oprindelige nationaliteter. Og når man sammenligner mellem de forskellige nationaliteter og "alle i Danmark" ser man ligeledes både ligheder og forskelle. Nogle af de forskelle man ser, kan forklares af forhold som alderssammensætningen af de forskellige grupper, - eller af, hvor mange år, det er siden, de fleste fra disse lande kom til Danmark. Andre kan skyldes helbredsforhold, da en del med rødder i udlandet kom som flygtninge, traumatiseret af krig og forfølgelse.

Hvis Regeringen og Folketinget ville, kunne de glæde sig over, at der faktisk har fundet en kraftig stigning sted i uddannelse og beskæftigelse af både kvinder og mænd med rødder i udlandet - især hos de unge, der er født og opvokset i Danmark. Ligeledes ville de kunne glæde sig over en dalende kriminalitet blandt disse danskere. Vi vil derfor foreslå udvalgsmedlemmerne at læse bogen. Selv om den er tænkt som undervisningsbog til grundskolens øverste klasser og ungdomsuddannelserne, kan de statistiske oplysninger i den måske også inspirere politikerne til en udlændingelovgivning, som baserer sig på fakta, rettigheder og ikke-diskrimination, samt ting, der virker.

I bogen kan man se store forskelle i beskæftigelsesraterne for danskere indvandret fra de enkelte lande i alderen 30-64 år: fra 20% - 52% for kvinder og fra 30% - 75% for mænd. Men blandt unge 18-24-årige født i Danmark med udenlandske rødder er mellem 79% og 92% i arbejde eller under uddannelse. Man kan desuden se forskelle på de i øvrigt små kriminalitetsrater mellem folk med rødder i de ti herkomstlande i bogen, og nogle forskelle kan formentlig henføres til alderssammensætningen og de sociale forhold. Så den nye skelnen mellem unge danskere med herkomst fra "MENAPT-lande" og fra Danmark og andre "vestlige" og "ikke-vestlige" lande; eller "fra lande uden for Europa" og "fra Danmark og lande i Europa" giver heller ikke mening.

Det er netop for at undgå diskrimination - direkte diskrimination såvel som indirekte diskrimination - at SOS Racisme mener, at Danmark skal stoppe med at indføre diskriminerende lovgivning mod personer med rødder i udlandet - uanset hvilken nation de kommer fra. Vi håber således, at Folketingsmedlemmerne vil tage vores henvendelse alvorligt, og bruge det arbejdskraftpotentiale, der findes blandt danskere med udenlandske rødder, som ikke har job, på en måde så det er til gavn for dem selv og os alle, uden at det samtidig får karakter af negativ forskelsbehandling og nedvurdering af danskere med rødder i udlandet!

Anne Nielsen,
for SOS Racisme, Danmark

Bilag 1. Uddrag af CERD's anbefalinger til Danmark⁶ om begreberne "vestlig" og "ikke-vestlig" og om "parallelsamfundslovgivningen":

Brug af begreberne "vestlig" og "ikke-vestlig"

10. Komiteen er bekymret over at begreberne "vestlig" og "ikke-vestlig" bruges i den danske stats lovgivning og politikker uden nogen fornuftig begrundelse. Det kan føre til marginalisering og stigmatisering af dem, der klassificeres som "ikke-vestlige"- og det kan skabe en distinktion mellem dem, der anses for at være de "rigtige danskere", og de "andre" (art. 2).

11. Komiteen anbefaler, at den danske stat ophører med at bruge begreberne "vestlig" og "ikke-vestlig" i sine politikker og love, og i stedet anvender begreber, som ikke risikerer at skabe en skelnen, der kan resultere i stigmatisering, marginalisering eller indirekte diskrimination mod nogen befolkningsgruppe.

13. Komiteen anbefaler den danske stat at:

(a) Afstå fra at bruge de procentvise andele af indvandrere og deres efterkommere fra "ikke vestlige lande" i et bestemt område som basis for at anvende strengere lovgivning og foranstaltninger.

(b) Foretage en omfattende gennemgang af, hvordan disse love og reguleringer i relation til "parallelsamfund" virker, samt ændre eller ophæve enhver forordning, som direkte eller indirekte diskriminerer mod nogen grupper under artikel (1) i Konventionen, herunder med hensyn til deres rettigheder til bosættelse, beskæftigelse, undervisning eller lighed for loven.

Diskrimination på arbejdsmarkedet

22. Mens Komiteen noterer sig, at den danske stat tager initiativer til at integrere indvandrere og personer med minoritetsbaggrund på arbejdsmarkedet, så beklager Komiteen manglen på information om, hvilke metoder der tages i brug for at øge integrationen på arbejdsmarkedet for andre minoriteter, herunder romaer. Komiteen beklager ligeledes manglen på officielle statistikker om retssager, der handler om diskrimination ved beskæftigelse, da antallet kan sige noget om mulig diskrimination på arbejdsmarkedet (art. 5).

23. Komiteen gentager anbefalingerne fra dets tidligere konkluderende observationer (CERD/C/DNK/CO/20-21, para.15), at den danske stat udvider og forstærker sine initiativer for at forbedre integrationen af ikke-danske statsborgere og personer, der tilhører minoriteter, herunder romaer på arbejdsmarkedet, samt at håndtere den strukturelle diskrimination, som de måtte møde på arbejdsmarkedet. Komiteen anbefaler ligeledes, at den danske stat indsamler data om retssager, der omhandler diskrimination på arbejdsmarkedet for at få et klart billede af situationen.

44. Komiteen henleder den danske stats opmærksomhed på den særlige vigtighed af anbefalingerne i § 11 (brug af begreberne "vestlig" og "ikke-vestlig"), 13 (c) (parallelsamfundsplanerne), 19 (c) (hadforbrydelser og hadtale) og 21 (a) (racistisk profilering), og anmoder den danske stat om at tilvejebringe detaljeret information om de

⁶ engelsk: <https://drive.google.com/file/d/1bEX5Gnl2wyWKSskPFc5FW03LVU5bE5XL4/view>
dansk: <https://drive.google.com/file/d/1Wk7ixWx2PBPg7Dkc1tZqtSkvzDwicUNY/view>

konkrete initiativer, der tages for at gennemføre disse anbefalinger i den næste periodiske rapport.